



## ИНФОРМАЦИЯ ЗА ФИТОСАНИТАРНОТО СЪСТОЯНИЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ

към 05.04.2022 г.

Агрометеорологичните условия в началото на месец март се определяха от студено време, валежи от сняг, дъжд и ниски температури. Настъпилото застудяване, продължило през по-голямата част на месеца забави вегетационните процеси при зимните житни и овощни култури. През месеца имаше силен вятър, на някои места бурен. В област Добрич на отделни места се наблюдаваше ветрова ерозия. Силен вятър и изсушаване на почвената повърхност се наблюдава и в област Перник. В по-голямата част от страната имаше снеговалежи, но не е констатирано задържане на снежната покривка. В част от житните посеви в областите: Благоевград, Добрич и Плевен, се установи пожълтяване и изсъхване на листата, „изтегляне” на посевите и забавяне на развитието им. Повишението на температурите през третото десетдневие доведе до активизиране на вегетационните процеси при трайните насаждения.

### ПШЕНИЦА И ЕЧЕМИК

#### Фенофаза:

**ВВСН 29** - Край на братенето. Видими са максималния брой на братята;

**ВВСН 30** - Начало на удължаване на стъблото: псевдостъблото и братята са изправени, първото междувъзлие започва да се удължава, върха на конуса на класа е поне 1 см над възела на братене

По оперативни данни на отдел „Агростатистика“ при Министерство на земеделието (МЗм) към 15 декември 2021 г. общата посевна площ на пшеницата е **1 129,384 хил. ха**, а на ечемика **110,599 хил. ха**.

Пролетно подхранване при пшеницата е извършено на **696,456 хил. ха (61,6 % от засетите площи)**, при **619,218 хил. ха** през предходната година, а при ечемика на **56,732 хил. ха (51,2 % от засетите площи)**, при подхранени **53,830 хил. ха** към същия период на 2021 година, т.е. към момента отчитаме увеличение на подхранените площи заети с есенници, спрямо предходната година.

#### Плевели:

- *при пшеницата* срещу широколистни плевели е извършено третиране на **71,490 хил. ха (6,3 %)**, срещу житни и широколистни **0,660 хил. ха (0,06 %)**. Общо третираните площи възлизат на **72,150 хил. ха (6,4 %)**.

- *при ечемика* срещу широколистни плевели са третираны **2,850 хил. ха (2,6 %)**, срещу житни и широколистни **0,190 хил. ха (0,17 %)**. Общо третираните площи са **3,040 хил. ха (2,7 %)**.

#### Контрол на вредителите:

Обикновена полевка */Microtus arvalis/*

Вредоносна дейност на неприятеля е установена в по-голямата част на страната. Плътност около и над прага на икономическа вредност (ПИВ) (*ПИВ през пролетта - 1 бр. акт.кол./дка*) е установена в областите: Варна, Велико Търново, Враца, Добрич, Плевен, Стара Загора и Търговище (*0-5 акт.колони/дка*). В останалите области на страната отчетената плътността е под ПИВ.

#### **Обикновена житна пиявица /*Oulema melanopa*/**

При трайното повишение на средноденонощните температури през месец март се наблюдава начало на поява на възрастните индивиди в областите: Благоевград, Монтана, Плевен и Търговище. В област Пловдив са нападнати и третираны 0,110 хил. ха.

#### **Обикновен житен бегач /*Zabrus tenebrioides*/**

През периода отчетената плътност е под ПИВ (1-2 повредени растения /кв.м, при ПИВ 5 бр. повредени растения на кв. м) в областите: Кюстендил, Плевен, Пловдив, Разград и Сливен. Нападнати са 25,810 хил. ха, а са третираны 15,350 хил. ха.

#### **Листни Въшки /*сем. Aphididae*/**

В областите: Варна, Враца, Кюстендил и Пазарджик на отделни полета са отчетени единични екземпляри от неприятеля.

#### **Ивичести житни цикади /*Psammotettix provincialis*/**

В област Враца е констатирано намножаване, поради топлото и сухо време през есента. В областите: Ловеч и Монтана е установено начало на поява на възрастни екземпляри в посевите.

#### **Мрежести петна по ечемик /*Drechslera teres*/**

Отчетена степен на нападение от 0-2 % е установена в областите: Велико Търново, Видин и Търговище.

#### **Септориози по житните /*Septoria tritici, Septoria nodorum*/**

Установени са единични петна по долните етажи на листата в областите: Варна, Видин, Добрич, Плевен, Сливен и Търговище. Химично третиране е проведено на 2,28 хил. ха.

#### **Брашнеста мана /*Erysiphe graminis*/**

В областите: Перник, Плевен и Силистра са установени единични пусули по долните етажи на гъсти добре гарнирани посеви. На този етап установеното нападение от патогена е без икономическо значение.

## **РАПИЦА**

### **Фенофаза:**

„Възобновяване на пролетна вегетация“ - областите: Враца, Кюстендил, Перник, Плевен, Пазарджик, Разград, Русе, Силистра, Сливен, София град, Стара Загора, Търговище и Шумен;

**ВВСН 33** „Видимо нарастване на трето междувъзлие“ областите: Бургас, Варна, Велико Търново, Видин, Монтана и Ямбол;

**ВВСН 50** „Наличие на цветни пъпки (бутони), още обвити с листа“ - област Пловдив;

Обща посевна площ за страната е **135,376 хил. ха**. Подхранените площи са **63,440 хил. ха (46,8 %)**.

**Контрол на вредителите:****Обикновена полевка / *Microtus arvalis*/**

Вредна дейност с плътност 0-1 акт. колонии/дка се наблюдава в областите: Варна, Монтана, Пазарджик, Разград, Търговище и Шумен, а 0-2 акт. колонии/дка в областите: Враца и Кюстендил. Нападнатите площи са 0,800 хил. ха.

**Рапична стъблена бълха /*Psylliodes chrysocephalus*/**

През месец март е констатирано възобновяване на вредната дейност в областите: Варна, Пазарджик, Плевен и Пловдив, където плътността е 1-4 бр./кв. м. В област Враца отчетената популационна плътност е около и над ПИВ - 2-6 бр./кв. м.

**Рапичен стъблен скритохоботник /*Ceutorhynchus napi*/**

В районите на Бургас, Варна, Велико Търново, Враца, Пловдив, Разград и Търговище е констатирано начало на вредна дейност на възрастното с плътност под ПИВ (1-2 бр./кв. м.). Установената плътност в област Плевен е около ПИВ (2-4 бр./кв. м).

**Сухо стъблено гниене /фомоза/ /*Leptosphaeria maculans*/**

Единични петна по долните етажи на листата са отчетени в областите: Варна, Видин и Пловдив, а 0-10 % нападната листна маса се наблюдава в областите: Търговище и Шумен.

**СЕМКОВИ ОВОЩНИ ВИДОВЕ****Фенофаза:**

**Ябълки и круши: ВВСН 01/51** – „Начало на набъбване на листните пъпки: пъпките са видими набъбнали, люспите на пъпките са удължени и имат светли участъци“/ „Набъбване на неразцъфналите пъпки: удължаване на люспите на пъпките са удължени със светло оцветени участъци“.

**Контрол на вредителите:****Обикновена крушова листна бълха /*Cacopsylla pyri*/**

През месец март е констатирана поява на възрастни индивиди и начало на яйцеснасяне в областите: Пазарджик и Пловдив. Начало на излюпване на ларви се наблюдава в област Пловдив. През последните няколко години, неприятелят се намножи масово и нанася сериозни поражения по крушата.

**Листни въшки /сем. *Aphididae*/**

Начало на излюпване е установено в областите: Пазарджик и Пловдив.

**Ябълков цветопробивач /*Anthonomus pomorum*/**

Поява на възрастни индивиди и други видове от групата на плодовите хоботници е отчетена през третата десетдневка на месец март.

Начало на вредна дейност на *Листозавивачки* /сем. *Tortricidae*/ и неприятели от групата на листогризещите е установена през последната десетдневка на месец март в областите: Пазарджик и Пловдив.

**КОСТИЛКОВИ ОВОЩНИ****Фенофаза:**

**Череша и вишна: ВВСН 00-01** „Покой: листните и цветните пъпки са затворени и покрити с тъмнокафяви люспи“/ „Начало на събуждането (набъбване) на пъпките: показват се светлокафяви люспи със светлооцветени краища“.

**Сливи: ВВСН 00-03** „Покой: листните и цветните пъпки са затворени и покрити с тъмнокафяви люспи“ /“Край на събуждането на (набъбване) пъпките: люспите са отделени; вижда се светлозелен сектор на пъпката“.

**Праскови: ВВСН 09-10/59** „Виждат се светлозелени връхчета; кафявите люспи са паднали, пъпките са обвити със светлозелени люспи“/ „Отделяне на първите листа: светлозелените люспи са леко отворени и откриват листата“/ „Повечето цветове с венчелистчета са оформени като топчици (бял бутон)“.

**Кайсии: ВВСН 09-10/60-65** „ Виждат се светлозелени връхчета; кафявите люспи са паднали, пъпките са обвити със светлозелени люспи“/ „Отделяне на първите листа: светлозелените люспи са леко отворени и откриват листата“/ „Първи отворени цветове“/ „Пълен цъфтеж (отворени са поне половината от цветовете; падат първите венчелистчета)“.

Площите с черешови насаждения, на които се провеждат зимни третириания срещу болести и неприятели, към края на март 2022 г., са по-малко в сравнение с предходни години, поради по-ниските температури през месеца и по-бавното развитие на овощните култури.

През периода не са наблюдавани прояви на болести и развитие на неприятели по череши.

#### **Контрол на вредителите:**

##### **Черна сливова плодова оса /*Hoplocampa minuta*/**

От края на месец март се наблюдава начало на летеж на плодвата оса по дивата растителност в областите: Видин, Плевен и Пловдив.

##### **Източен плодов червей /*Grapholita(Aspila) molesta*/**

В Югозападна България / АЕР Петрич и Сандански/ в края на месец февруари и началото на месец март е регистрирана поява на пеперудите на неприятеля, след което в резултат на застудяването летежа е преустановен до 25.03.

##### **Прасковен клонков молец /*Anarsia lineatella*/**

В областите: Бургас, Пазарджик и Пловдив е констатирано възобновяване на вредната дейност на зимуващото поколение. При проведените обследвания за установяване активността на зимуващите гъсеници, в област Пловдив е отчетено нападение около ПИВ (3 % нападнати латораста) върху 0,160 хил. ха.

##### **Черничева щитоносна въшка /*Pseudaulacspis pentagona*/**

Неприятелят е установен на 0,036 хил. ха в градини от Благоевградски регион в плътност 15-18 зимуващи форми (1 метър клонка).

#### **ЛОЗЯ**

**Фенофаза: ВВСН 00-01** “Покой: зимните пъпки са заострени до закръглени, светло до тъмнокафяви в зависимост от сорта; люспите на пъпките са повече или по-малко затворени в зависимост от сорта“/ „Начало на набъбване на пъпките: пъпките започват да се разрастват вътре в обвивката“.

#### **Контрол на вредителите:**

##### **Шарен гроздов молец /*Lobesia botrana*/**

През периода е установено начало на слаб летеж на неприятеля в област Благоевград (около 24.03).

#### **Ескориоза /*Phomopsis viticola*/**

Установени са първи симптоми на болестта в района на Благоевград. Отчетеното нападение е 2-4 %. Предпазни третирания са извършени в областите: Благоевград и Плевен.

#### **КАРТОФИ**

**Фенофаза: ВВСН 00/11** „Период на покой, клубените не покълват“/ „Разтваряне на първите листа на главното стъбло“.

Към момента в страната са засадени 0,535 хил. ха с картофи. От тях с почвени хербициди след засаждане, преди поникване са третирани 0,270 хил. ха (50,4 %). Наторени със сложни комбинирани торове при засаждането са 0,530 хил. ха (99 %).

#### **Контрол на вредителите:**

##### **Телени червеи /сем. *Elateridae*/**

В област Плевен отчетената популационна плътност на неприятеля е над ПИВ - 7-11 бр. ларви/кв.м (при ПИВ 4-6 бр. ларви/кв.м). Извършено е химично третиране на нападнатите площи.